

סילבוס מפורט

שם הקורס	
להיוולד מחדש - טקסי מסתורין בעת העתיקה	
מרצה	
ד"ר מעין מזור	
סמסטר	
ב	
דרישות הקורס	
1. נוכחות פעילה בשיעורים 2. קריאה משיעור לשיעור 3. הגשת שתי מטלות במהלך הסמסטר 4. מבחן	
הרכב הציון הסופי	
מבחן (80%). שתי מטלות (20%)	
מבנה הקורס	
תאריך / מס' שיעור	נושא השיעור ותכני השיעור (מטלות, רשימת קריאה, משימות וכיו"ב)
17.03.2026	מבוא כללי לתקופה ולנושאי הקורס
24.03.2026	מבט פנורמי על דתות העולם היווני-רומי קריאה: רון מרגולין, "מבוא: חוויה אקסטטית וחוויה מיסטית – משמעותן בחקר הדת", 149-139.
14.04.2026	טקסי חניכה ומסתורין קריאה: Walter Burkert, <i>Greek Religion</i> , pp. 276-278
28.04.2026	דמטר ופרספונה: טקסי המסתורין באלאוסיס קריאה: "המנון הומרי לדמטר"; "על המיסטריות" [מתוך המבוא ל: אנדוקידס, על המיסטריות , תרגום: דבורה גילולה], עמודים, 24-17. Walter Burkert, <i>Greek Religion</i> , pp. 285-290.
05.05.2026	דמטר ופרספונה: טקסי המסתורין באלאוסיס [שיעור שני] קריאה: R. Gordon Wasson, Albert Hofman and Carl. A. P. Ruck, <i>The Road to Eleusis</i> , chap.2 and chap.3.
12.05.2026	אם האלים קריאה: קטולוס, שיר 63. Antonia Triptolitis, <i>Religions of the Hellenistic-Roman Age</i> , pp. 30-36. [מבוא כללי לנושא השיעור] Stephen Harison, "Altering Attis: Ethnicity, Gender and Genre in Catullus 63". [ניתוח של שיר 63 של קטולוס]

סילבוס מפורט

<p>Mary Beard, "The Cult of the 'Great Mother' in Imperial Rome: The Roman and the 'Foreign'". [עמודים 8-12 עוסקים בטקס ה"טאורובוליום"].</p>	
<p>דיוניסוס – בקכוס קריאה: אוריפידס, הבקכות, טורים 1-167, 451-490, 660-774, 1043-1164. Richard Seaford, <i>dionysos</i>, pp.41-43; 51-54. [פירוש אפשרי לקשר בין הבקכות לטקס] Richard Seaford, <i>dionysos</i>, pp. 32-34; Hugh Bowden, <i>Mystery Cults of the Ancient World</i>, pp. 110-124. [פירושים ל"תיאסוס"]</p>	<p>19.05.2026</p>
<p>דיוניסוס – בקכוס [שיעור שני] קריאה: Richard Seaford, <i>dionysos</i>, pp.58-63. [לפירוש הווילה של המיסטריות בפומפיי] Hugh Bowden, <i>Mystery Cults of the Ancient World</i>, pp. 148-155. [פירוש ללוחיות זהב אורפיות]</p>	<p>26.05.2026</p>
<p>איסיס ואוסיריס קריאה: אפוליוס, חמור הזהב, ספר 11; שלומית ישראלי, המיתולוגיה המצרית, עמודים 54-60. Jan N. Bremmer, <i>Initiation into the Mysteries of the Ancient World</i>, pp. 110-125 [הצעה למהלך הטקס לכבוד איסיס לפי ספר 11 של אפוליוס] Jaime Alvar, "The Myth of Isis and Osiris", pp. 39-51. [פירוש למיתוס של איסיס ואוסיריס כפי שמובא על ידי פלוטרכוס ביצירה "על איסיס ואוסיריס"]</p>	<p>02.06.2026</p>
<p>מיתראס קריאה: Marvin W. Meyer, <i>The Ancient Mysteries</i>, pp. 199-201. [מבוא כללי] Manfred Clauss, <i>The Roman Cult of Mithras</i>, "Ritual", pp.102-113. [ניתוח שלבי הפולחן לכבוד מיתראס ומשמעותו]</p>	<p>09.06.2026</p>
<p>מיתראס [שיעור שני] קריאה: Marvin W. Meyer, <i>The Ancient Mysteries</i>, pp. 210-211. [פורפיריוס, על המערה של הנימפות, 6-7] Roger Beck, "The Symbol Complex of the Mithraeum as "Image of the Universe", pp. 102-113. [ניתוח ופירוש הטקסט של פורפיריוס]</p>	<p>16.06.2026</p>
<p>טקסי מסתורין והנצרות קריאה: Jan N Bremmer, <i>Initiation into the Mysteries of the Ancient World</i>. De Gruyter, 2014. pp. 147-161.</p>	<p>23.06.2026</p>
<p>סיכום</p>	<p>28.06.2026</p>
	<p>קריאת חובה</p>

Beck, Roger. *The Religion of the Mithras Cult in the Roman Empire: Mysteries of the Unconquered Sun*. 1st ed., Oxford University Press, 2007,

<https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199216130.001.0001>.

Bremmer, Jan N. *Initiation into the Mysteries of the Ancient World*. De Gruyter, 2014.

Burkert, Walter. *Ancient Mystery Cults*. Harvard University Press, 1987.

Burkert, Walter. *Greek Religion: Archaic and Classical*, John Wiley & Sons, Incorporated, 1991. *ProQuest Ebook Central*,

<https://ebookcentral.proquest.com/lib/tau/detail.action?docID=7103995>.

Bowden, Hugh. *Mystery Cults of the Ancient World*. Princeton University Press, 2010.

Clauss, Manfred, and Richard Gordon. *The Roman Cult of Mithras: The God and His Mysteries*. 1st ed., Routledge, 2001, <https://doi.org/10.4324/9781315085333>.

Kerényi, Carl, and Ralph. Manheim. *Eleusis Archetypal Image of Mother and Daughter*.

Princeton University Press, 2020, <https://doi.org/10.1515/9780691213859>.

Meyer, Marvin W. *The Ancient Mysteries: A Sourcebook: Sacred Texts of the Mystery Religions of the Ancient Mediterranean World*. Harper, 1987.

Wasson R. Gordon, Hofman Albert and P. Ruck Carl A. *The Road to Eleusis, Unveiling the Secrets of The Mysteries*. North Atlantic Books, 2008.

Moormann, Eric M. "The Temple of Isis at Pompeii." *Nile into Tiber: Egypt in the Roman World*, vol. 159, 2007, pp. 137–54, <https://doi.org/10.1163/ej.9789004154209.i-562.36>.

<https://www.mithraeum.eu/>: אתר מצוין לפולחן למיתראס באתרים שונים ברחבי העולם:

מרגולין, רון פינחס. **הדת הפנימית : פנומנולוגיה של חיי הדת הפנימיים והשתקפותם במקורות היהדות מן המקרא עד החסידות**. הוצאת אוניברסיטת בר-אילן, 2011.

מקורות ראשונים

אוריפידס, **הבקכות**. תרגום: אהרן שבתאי. שוקן, 1994.

אנדוקידס, **על המיסטריות: על שובו לאתונה, על השלום עם ספרטה נגד אלקיביאדס**. תרגום: דבורה גילולה, הוצאת ספרים ע"ש י"ל מאגנס, האוניברסיטה העברית, 2008.

אפלטון, **כתבי אפלטון** [כרך שני]. תרגום: יוסף ג. ליבס, שוקן, 1979.

אריסטופנס, **הצפרדעים**. תרגום: אהרן שבתאי, שוקן, 1997.

הימנון הומרי לדמטר, תרגום: אהרן שבתאי בתוך: אייסקילוס, **פרומתאוס הכבול**, שוקן, 1994.

הרודוטוס, **היסטוריה**. תרגום: בנימין שמרון ורחל צלניק אברמוביץ, פפירוס-בית ההוצאה באוניברסיטת תל-אביב, 1998.

יוסף בן מתתיהו (פלביוס יוספוס). **קדמוניות היהודים**. [כרך שלישי]. תרגום: אברהם שליט, מוסד ביאליק, 1944.

ישראלי שלומית. **המיתולוגיה המצרית**. מפה, 2005. [תמצית המיתוס של איסיס ואוסיריס לפי פלוטרכוס] ליוויס, טיטוס, **תולדות רומא: ספרים א, ב, כא, כב, ל**. תרגום: שרה דבורצקי, מוסד ביאליק, 1972. ליוויס, טיטוס, **מלחמות חניבעל: תולדות רומא מאז ייסוד העיר: ספרים 21-30**. תרגום: משה ליפשיץ, כרמל, 2015.

קטולוס, **שירי קאטולוס**. תרגום: רחל בירנבאום ודוד וייסרט, מוסד ביאליק, 1989.

Apuleius, and P. G. (Patrick Gerard) Walsh. *The Golden Ass*. Clarendon Press, 1994.

חומרי הקריאה יינתנו משיעור לשיעור ופרטיהם מופיעים במבנה הקורס (כל הפרקים והמאמרים לקריאה יהיו סרוקים באתר הקורס)

קריאת רשות

הערות

סדר השיעורים לפי תאריך הוא אופציונלי ונתון לשינויים בהתאם להתקדמות בכיתה. ייתכנו שינויים בחומרי הקריאה במהלך הסמסטר ובמספר המטלות להגשה.